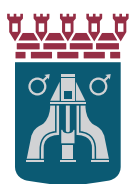

Handikapplan för Sandvikens kommun

Sandvikens Kommun

Reviderad version av handikapplan antagen av kommunfullmäktige 1998-04-27

”Handikappolitik handlar om allas rätt att vara medborgare, att kunna vara delaktig. Att få komma in genom samma dörr som alla andra, att inte vara hänvisad ingången genom lagret, att kunna välja hur många gånger jag vill träffa min älskade utan att vara styrd av hur många färdtjänstresor som tillåts för ”fritid” eller att jag skall våga ta bussen som synskadad och veta att hållplatserna ropas ut och inte behöva chansa eller fråga hela tiden - var är vi nu?”¹

Bakgrund

Samhällets struktur och uppbyggnad är komplicerad. Avsaknaden av enhetlig struktur främst på kommunal nivå gör att varje kommun väljer sin organisationsmodell och uppbyggnad. För kommuninvånarna kan det innebära svårigheter att hitta rätt. För personer med en funktionsnedsättning är det särskilt kännbart då den enskilde ofta behöver vända sig till flera olika aktörer inom kommunal, regional samt nationell nivå.

1993 antog FN:s generalförsamling 22 standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning jämlikhet och delaktighet. Med utgångspunkt från dessa gjordes 1998 en handikapplan för Sandvikens kommun.

Standardregler som är grunden för dagens handikappolitik utformades till nationella mål i den nationella handlingsplanen ”från patient till medborgare” som antogs av riksdagen år 2000 med förtydligande inriktningsmål antagna av riksdagen år 2011.

2008 antog riksdagen FN:s konvention om mänskliga rättigheter för individer med funktionsnedsättning. Syftet med konventionen är att se till att personer med funktionsnedsättning får full tillgång till sina mänskliga rättigheter. Vid undertecknandet av konventionen välkomnade äldre- och folkhälsominister Maria Larsson ”detta historiska steg, att funktionshindrades rättigheter nu slås fast i en FN-konvention.

En stat som har antagit konventionen har också ansvar för att rättigheterna förverkligas och att varje rättighet för individen blir en skyldighet för staten, eller region/ kommun beroende på vilken nivå det handlar om.

Förutom standardregler och nationell handlingsplan bygger handikapplanen på FN :konventionens allmänna principer om respekt för människors lika värde och självständighet, deras oberoende och frihet att göra egna val samt övriga principer som är:

---

1 Ur kortversionen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

- icke-diskriminering
- full delaktighet i samhället
- respekten för olikheter och acceptandet av att människor med funktionsnedsättning är en del av mänsklighetens mångfald och natur
- lika möjligheter
- tillgänglighet
- jämställdhet mellan män och kvinnor
- respekt för utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för barnens rätt att bevara sin identitet

Yttersta ansvaret för handikappolitiken i Sandviken åvilar kommunfullmäktige. Varje nämnd och styrelse ansvarar för att i sina respektive verksamheter planera och utarbeta rutiner och riktlinjer för funktionshinderområdet i överensstämmelse med kommunens handikapplan.

Mål

Sandvikens kommun ska utvecklas till en, för alla människor tillgänglig kommun, där även personer med funktionsnedsättning ska ges likvärdiga förutsättningar att ta del av samhällsutbudet och kunna verka och bo tillsammans i en god samhällsmiljö. Kommunens övergripande mål för handikappolitiken ska följa riksdagens beslut om ett tillgängligt samhälle.

Sandvikens kommun ska i förhållande till gällande lagstiftning, ge alla invånare tillgång till kommunal service efter deras behov och möta människor med respekt samt visa kompetens och engagemang.

Tillgänglighetsperspektivet ska integreras i alla samhällssektorer och genomsyra all kommunal verksamhet, både det som sker utåt och det som berör internt. I den fysiska miljön ska alla obehindrat kunna ta sig fram från en plats till en annan.

När det gäller kommunikation och information ska alla ges en demokratisk möjlighet att delta. Människor med funktionsnedsättning ska kunna arbeta inom kommunen på lika villkor som andra. Möjligheten för barn och unga med funktionsnedsättning att kunna ta del av samhällsutbudet på samma villkor som andra jämnåriga skall särskilt beaktas. Ensamhet, bristande självkänsla och självförtroende är psykosociala hinder för delaktighet i samhället, som aktivt ska motverkas.

Kollektivtrafiken ska anpassas med målet att bli tillgänglig för personer med funktionsnedsättning i hela kommunen. De i handikapplanen uppställda målen skall nås etappvis genom upprättande av verksamhetsanknutna handlingsplaner som årligen följs upp av nämnder, styrelser och fullmäktige.

Vid all upphandling inom kommunkoncernen skall tillgänglighetsaspekten särskilt uppmärksammas och villkoras.

Utgångspunkter i handikappolitiken

Ur FN:s standardregler:

”Begreppet funktionsnedsättning innefattar ett stort antal olika funktionshinder i olika befolkningsgrupper överallt i världen.”

Människor kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska skador, intellektuella skador, sjukdomar, synskador, hörselskador, medicinska tillstånd eller psykiatriska sjukdomar.

Funktionsnedsättning innebär nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga. Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Funktionshinder är således inte något som en person har utan det är miljön som är funktionshindrande.

Byggd miljö

En av förutsättningarna för full delaktighet i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor är att den byggda miljön är tillgänglig och användbar för alla. Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till en anpassad bostad och tillgång till offentliga utemiljöer, lokaler och anläggningar. Det innebär till exempel att det inte finns några nivåskillnader som utestänger personer som använder rullstol, att det finns välplacerade skyltar med tydlig text så att personer med nedsatt syn kan hitta rätt i olika lokaler och att det inte finns växter som skapar problem för personer med allergi. Lokaler ska vara utformade, inredda och utrustade så att de ger god tillgänglighet ur alla perspektiv. Vintertid ska snöröjningen prioritera framkomlighet och hålla trottoarer, hållplatser och övergångsställen framkomliga för personer med rörelsehinder och rullstolsburna. Krav på tillgänglighet ska ställas redan på planeringsstadiet av byggnader och den yttre miljön. Planeringen ska ske i samråd med kommunala handikapprådet.

Barnomsorg, förskola, skola och utbildning

Alla människor har rätt till likvärdig utbildning utifrån sina egna förutsättningar. Undervisning och lokaler samt övriga resurser ska vara anpassade efter elevernas behov och förutsättningar, samt tillgodoses inom ramen för den ordinarie förskolan och skolan.

Det måste särskilt beaktas att elever med funktionsnedsättning får sina behov av sociala relationer tillgodosedda. Stor vikt ska läggas på att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i all undervisning och i aktiviteter som ordnas av förskolan och skolan.

Arbete och sysselsättning

Alla människor ska ha rätt till en meningsfull sysselsättning efter sina förmågor. Arbetsgivarens personal- och arbetsmiljöarbete avgör om personer med funktionsnedsättning kan arbeta där på lika villkor. Personer med funktionsnedsättning ska ges den praktiska hjälp och samhällsservice som de behöver för att verka i arbete eller annan meningsfull sysselsättning. Funktionshinderperspektivet måste därför lyftas fram i arbetsplatsens olika policydokument.

Kultur, fritid och rekreation

Alla människor behöver kultur, fritid och rekreationsaktiviteter för att kunna leva ett rikt liv. Fritid och rekreation har avgörande betydelse för människors hälsa och livskvalitet. Anläggningar för kultur, fritid, rekreation och idrott, t ex teatrar, museer, bibliotek, idrottsplatser, badplatser osv. ska vara tillgängliga ur alla perspektiv. Barn och unga med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet att ta del av kultur och fritidsutbud som övriga barn och ungdomar.

Kommunala bidrag till kultur- och fritidsverksamhet ska vara villkorat med krav på att verksamheten bedrivs i tillgängliga lokaler och att instruktion och träningsförhållande håller samma kvalitet för alla deltagare. Kommunen är skyldig att se till att personer som omfattas av socialtjänstlagen och LSS får den stimulans de behöver för att få ett aktivt kultur och fritidsliv.

Kommunikation och information

Enligt FN-konventionen artikel 9 ska personer med funktionsnedsättning ha tillgång till informations- och kommunikationsteknik på lika villkor. Detta innebär att man, oavsett funktionsnedsättning i kontakt med kommunen ska kunna samtala vid möten, i telefon, via brev och e-post, nå hemsidan och kunna delta i konferenser. Kommunens styrdokument strategiplaner, och information riktad till allmänheten ska finnas tillgänglig på ett klart och enkelt språk med en formgivning som medger alternativa format och underlättar läsning. Filmad information ska förse med text.

Användningen av datorer och Internet ökar för varje år. Utvecklingen av det som kallas digitala lösningar går fort och tillskapar nya möjligheter. Många personer med funktionsnedsättning upplever att vardagen har blivit lättare tack vare IT-utvecklingen. Samtidigt är användningen av IT något lägre bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övrig befolkning. Det finns också personer med funktionsnedsättning som har fått en försvårad vardag på grund av IT-utvecklingen.

Tillgång till datorer och Internet, för lite kunskap och otillgängliga digitala lösningar blir nya hinder. Utifrån att utvecklingen går fort behöver Sandvikens kommun intensifiera sitt arbete med olika former av IT-lösningar om nyttan av tekniken ska kunna användas av alla. Det gäller att säkerställa att ingen lämnas utanför och blir exkluderad, oavsett ålder, kön eller funktionsförmåga. Detta innebär att information och service ska vara tillgänglig för alla och att det finns en medvetenhet och kunskap funktionsnedsättning.²

Kommunala handikappråd

I FN:s standardregel nr 18 anges att:

”Staterna skall erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning. De bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor”.

Kommunala handikapprådet är en arena för kontakt och dialog mellan handikapprörelsen, politiskt förtroendevalda och kommunens tjänstemän. Handikapprådet består av ledamöter från handikapprörelsen, Omsorgsnämnden, Kommunstyrelsen samt utsedda representanter från varje nämnd och bolagsstyrelse, med uppgift att implementera funktionshinderperspektivet i sina respektive nämnder och styrelser. Handikapprörelsens ledamöter ska representera människor med skilda funktionsnedsättningar i blandade åldrar. Barn och ungdomsperspektivet ska särskilt beaktas.

Enligt artikel 4 punkt 3 i FN:s standardregler ska konventionsstaterna i utformning och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra konventionen och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, däribland barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.

Uppgifterna för handikapporganisationernas representanter i handikapprådet är att bistå med sina kunskaper om funktionsnedsättningar och funktionshinder, vara opinionsbildare, arbeta med frågor om tillgänglighet och bemötande samt agera informationsspridare till och från sina respektive föreningar.

I de kommunala förvaltningarnas och bolagens arbete med tillgänglighet ska handikapprådets organisationer ses som en viktig resurs och användas som utbildare inom området funktionsnedsättningar och funktionshinder. Med praktiska exempel kan då visas dels hur brister i miljön rörande tillgänglighet begränsar och utestänger människor och dels hur man kan, med ofta ganska enkla åtgärder, undanröja hinder och avsevärt underlätta vardagen för personer med funktionsnedsättning.

² Handisam (2013) *Hur är läget 2013? Uppföljning av funktionshinderspolitiken*. Sid.69ff

Kommunala pensionärsråd

Kommunens pensionärsråd (KPR) är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan kommunen och företrädare för pensionärernas riksorganisationer inom kommunen. Rådet är en viktig kanal till de äldre i samhället, vilka i hög grad omfattas av kommunens beslut. Det kommunala pensionärsrådet verkar inom hela kommunen. Kommunen ska i pensionärsrådet samråda och informera om sin verksamhet, planerade förändringar samt resultatet av olika åtgärder.

Uppgifterna för representanter i pensionärsrådet är att bistå med sina kunskaper om äldre individer, vara opinionsbildare, arbeta med frågor om både den fysiska och psykiska tillgängligheten samt agera informationsspridare till och från sina respektive föreningar.

www.sandviken.se